

Van de Redactie

Deze Nieuwsbrief bevat een verslag van de geslaagde Vriendendag in Breda op 8 mei jongstleden: mooi weer, gezellig veel deelnemers, onderhoudende verhalen, prima lunch, schitterende kerk, stijlvol kasteel, aangeveegde straten, koud bier. In Breda zullen we zeker nog eens terug komen, al was het maar om het graf van Jonker Jan V van Nederveen, heer van Dirksland te bekijken in de Onze Lieve Vrouwekerk. Het graf was deze keer niet voor ons bereikbaar wegens een Dali-tentoonstelling in de kerk. Kan het surrealistischer?

Voorafgaand schreef Senator Bob Nederveen een uittreksel uit de Nederveen-genealogie over Gerrit van Nederveen, de voorvader van alle thans nog levende takken (van) Nederveen. Gerrit was de broer van Jan van Nederveen, waaruit de takken Delft en Breda zijn voortgekomen. Met name de Bredase tak was onderwerp van onze aandacht tijdens ons bezoek aan Breda en gedurende de periode daaraan voorafgaand in de Nieuwsbrieven. In het artikel over Gerrit en zijn direct opvolgende generaties is te lezen hoe in vier generaties de verschillende aftakkingen beginnen naar Rotterdam, Giessendam, Dussen, 's-Hertogenbosch en Middelburg. In dit gedeelte van de stamboom van Nederveen is de verwantschap tussen de verschillende takken uiteen gezet. Vervolgens sluit deze Nieuwsbrief af met een artikel over de mogelijke verwantschap tussen de families Van Wioldrecht en Van Nederveen. Het artikel beschrijft de vroegst bekende generaties van de familie van Nederveen, in de veertiende eeuw. Een mogelijke verwantschap tussen deze families, die in dit artikel heel aannemelijk wordt, is van grote betekenis voor het onderzoek in de oudste periode van het genealogisch onderzoek.

Amsterdam, juni 1999

R&F

Van de Voorzitter

Het bestuur kijkt met grote tevredenheid terug op de Bredase vriendendag, maar neemt maar weinig tijd voor deze tevredenheid. Want het enthousiaste voornemen om de volgende vriendendag, op de tweede zaterdag van Mei in het jaar 2000, al varende door de Biesbosch door te brengen, vraagt een tijdige voorbereiding. Bovendien vraagt dit plan een tijdige inschrijving van deelnemers, maar de secretaris zal u na de zomer bericht sturen van de plannen omtrent het boottochtje.

Het bestuur is inmiddels ook al weer voortvarend aan de slag met de tot standkoming van het boek. In oktober zal de gehele genealogie voor publicatie gereed komen. Mocht u daarom menen niet geheel zeker ervan te zijn of uw gegevens of die van uw kinderen of kleinkinderen wel goed bekend zijn bij het archief van de Stichting, dan luidt nu de bel voor de laatste ronde. Schrijf uw gegevens op en stuur ze naar het secretariaat. De gegevens die we in het familieboek publiceren zijn: volledige naam, geboortedatum, geboortejaar, adres, beroep, naam ouders, en eventueel naam van de huwelijkspartner(s), kinderen en sterfdata.

De verschijningsdatum van het boek, waar het resultaat van ruim 20 jaar genealogisch onderzoek in wordt opgetekend, staat nog niet vast. Maar er wordt hard gewerkt aan een redactie-commissie, die naast de beschrijving van de 25 (!) generaties ook opstellen wil schrijven over verschillende markante leden van de familie (van) Nederveen.

Over de financiering van dit project en over de wijze van intekenen zal de penningmeester, Frans Nederveen uit Lunteren, u spoedig in de Nieuwsbrief meer informatie geven. Kortom: het bestuur heeft voorlopig de handen nog vol werk.

Amsterdam, 21 juni 1999

Ruud N.
pagina 1.

Verslag van de Vriendendag in Breda op zaterdag 8 mei 1999.

Voorzitter Ruud Nederveen uit Amsterdam opent deze familiedag van Nederveen met de verheugende mededeling dat het dit jaar alweer vijftien jaren geleden is dat de jaarlijks terugkerende Vriendendag voor de eerste keer plaatshad. Het is verheugend dat de laatste jaren de belangstelling toeneemt, in het bijzonder ook onder de jongeren uit onze uitgebreide familiekring. De Vriendendag is voorheen ook al eens gehouden in Breda, maar is toen helemaal verregend. Dit jaar schijnt de zon vriendelijk over Breda, over Onze Lieve Vrouwekerk en over het kasteel. Vervolgens geeft de voorzitter het woord aan Kees Nederveen uit Apeldoorn die, sprekende over de generaties van Nederveen uit recentere tijden, een boeiend overzicht geeft van de ruim honderd familieleden die hij uit zijn genealogisch onderzoek in de takken Rotterdam, Dussen, 's-Gravenmoer, Woudrichem en Middelburg aan de stamboom van de familie (van) Nederveen heeft kunnen toevoegen. In de komende Nieuwsbrieven van Nederveen zal hiervan taksge wijze mededeling worden gedaan. Kees eindigt zijn familierelaas uit de jongere generaties van Nederveen met een interessant verhaaltje over de in onze genealogie van Nederveen voorkomende circusartieste Johanna Nederveen, kleindochter van Pieter Nederveen, een zoon van de heier Cornelis Nederveen uit de tak Rotterdam. Deze Johanna werd 19 februari 1919 op twintigjarige leeftijd de tweede echtgenote van Arnoldus Nicolaas van der Vegt. Hij was zeventien jaar ouder dan Johanna en had reeds zeven kinderen bij zijn eerste vrouw, die in het jaar voor zijn tweede huwelijk was overleden aan de Spaanse griep. Arnoldus was een avonturier en vrijbouter van het zuiverste water. Hij liep al op zijn veertiende van huis weg en raakte helemaal

gefascineerd door het kermis- en circusleven. Na een turbulente periode in Amerika en Europa koopt hij rond 1920 met geleend geld voor fl 50,- een oud circustentje, waarmee het huidige circus Herman Renz was geboren. Johanna de "circus-directrice" en Arnoldus kregen geen kinderen, maar Herman I, zoon van Arnoldus uit diens eerste huwelijk, trouwde met Christina Johanna Nederveen, een nichtje van Johanna. Dit echtpaar was grootouders van Herman II van der Vegt. Zoals sommigen onder ons zich wellicht nog kunnen herinneren kwam deze Herman samen met zijn echtgenote Diana in 1996, beiden nog geen dertig jaar oud, op dramatische wijze door kolendamp-vergiftiging in hun directiewagen tragisch om het leven. Als eerbetoon aan dit echtpaar is verleden jaar een boek verschenen onder de titel "Circus Renz... de lichtjes blijven branden", waarin de geschiedenis van dit circus en het leven van Arnold van der Vegt op leeswaardige wijze en voorzien van veel foto's wordt verhaald. Kees toont aan het slot een exemplaar, dat hij speciaal bij zich heeft en dat kan worden ingezien.

Hierna geeft voorzitter Ruud het woord aan zijn vader Bob Nederveen uit Tenerife. Senator Bob vangt zijn verhaal aan met de opmerking dat hij de afspraak dat hij het oudere deel van de Nederveen-genealogie behandelt, vandaag wel erg letterlijk opgevat heeft, want hij begint met het alleroudste gedeelte in de dertiende en veertiende eeuw. Sedert de vondst verleden jaar, gedaan door de voorzitter, begint het oudste gedeelte van onze genealogie van Nederveen met Jan van Nederveen, gezien in Loenhout in 1303, zeer waarschijnlijk heer van Loenhout, thans gelegen in Belgisch Brabant, voorheen deel uitmakend van het hertogdom Brabant. Jan is zeer vermoedelijk de vader van Willem van Nederveen, die in 1325 beleend is met het ambacht van die naam. Als deze voor-

stelling van zaken juist is, betekent dit dat de familie Nederveen, Neerven, Nederverne, Nerven of Nederven oorspronkelijk uit Brabant komt. En dat mag wel groot nieuws genoemd worden. Als we bovendien bedenken dat de kerk of kapel, die de ambachtsheer voor de mensen uit de omgeving zo circa 1250 heeft gebouwd, dan zou deze Jan van Nederverne de bouwer van dit gebedshuis kunnen zijn. Maar dit vraagt natuurlijk nader onderzoek.

Nieuws mag ook worden genoemd het resultaat van nader genealogisch onderzoek naar de familierelatie tussen Willem van Nederveen en Gerard van Wioldrecht. Een familieband werd al veel langer aangenomen, op grond van het feit dat in de beleningsacte uit 1325 staat dat Willem van Nederveen het ambacht van Nederveen al hield ("placht te houden") van Gerard van Wioldrecht. Dit houden voor Wioldrecht veronderstelt, gelet op de vermogensverhoudingen in die tijd, een familierelatie. Intussen kon worden vastgesteld dat Gerard vrijwel zeker de schoonvader van Willem is, die dus met een dochter van Gerard is getrouwd, zoals ook Aernt van Gent in diezelfde tijd huwde met Justine. Dit betekent ook dat de families Van Gent, Van der Giessen en Molenaar niet uit de genealogie verdwijnen, maar door ons als aangetrouwd worden beschouwd. Over dit onderwerp zal nog een apart artikel in de Nieuwsbrief verschijnen.

In dit verband mag worden opgemerkt dat wij bekend zijn met een oorkonde uit 1313 waarin Gerard van Wioldrecht beleend wordt met alle wildernis rond Raamsdonk, waartoe destijds ook het ambacht Nederveen behoorde. Willem van Nederveen, ambachtsheer in 1325, had twee zonen: Jan en Gerrit. Jan was ambachtsheer in 1374 en Gerrit in 1377. Jan van Nederveen was ook bekend als Jan de Brabander en is de stamvader van alle daaropvolgende Jannen van Nederveen. Jan I was getrouwd met Elisa-

beth Tierloet en samen hadden zij zes kinderen, onderwie Peter, Jan, Godevaert en Willem. Peter was na overlijden van zijn vader in 1375 nog te jong om als ambachtsheer op te volgen, waardoor zijn oom, de broer van Jan, Gerrit, als ambachtsheer optreedt. Peter is in 1388 ambachtsheer en hij is ook de vader van Jan van Nederveen die in 1421 als ambachtsheer van Nederveen de Sint Elisabethsvloed met zijn zonen Jan en Pieter doorstaat. Jan II van Nederveen werd beleend met de tienden van Nederveen en na hem komen Jan III, IV en V, de drie burgemeesters van Breda. En over dit laatste drietal is ter gelegenheid van ons bezoek aan Breda een uitvoerig artikel verschenen in de laatste Nieuwsbrief. De derde burgemeester van Breda, Jan V van Nederveen was tevens heer van Dirksland, dat hij erfde van zijn moederszijde. Godevaert van Nederveen werd beleend met de tienden van Nederveen en bezat vele goederen in het hertogdom Brabant. Willem van Nederveen was deken van de Onze Lieve Vrouwekerk in Breda en noemde zich ook, naar zijn grootmoeder van vaderszijde, Willem van Wioldrecht, een gang van zaken die voor die tijd heel gebruikelijk is.

Voorzitter Ruud bedankte de twee sprekers en ging tijdens de rondvraag nog uitgebreid in op de historische betekenis van de ambachtsheerlijkheid. Ook besprak hij de kerkelijke of wereldlijke oorsprong van de tienden, een oudvaderlandse heffing die in de genealogie van Nederveen herhaaldelijk een rol speelt.

Hierop volde een lunch in het grand-café aan de Bredase markt, waarna de Stichtingsvrienden zich onder leiding van stadsgidsen lieten rondleiden door kerk en kasteel en langs de plaats waar het XIVe eeuwse steenhuis stond dat tot woonstee diende voor de drie Jannen van Nederveen. De derde lustrumdag werd afgesloten met een drankje aan de Korenmarkt. F.N.

Gerrit van Nederveen en zijn nageslacht.

(419) **III. Gerrit Willemsz van Nederveen**, ambachtsheer van Nederveen in 1377, geboren 1320-1330, eigenaar van de tienden van Nederveen, op 12 augustus 1353 beleend met een moer ter grootte van 600 roeden gelegen "zuidwaarts af in Brabant jegens het ambacht Capellen" en op 14 juni 1363 met de Edelhoeve aan de Dussen [LRK inv. no. 50, fol. 84 v Nederveen], gestorven na 7 februari 1377, trouwde N.N.

Uit dit huwelijk:

(540) 1. Willem, volgt IVa.

(420) 2. Jan, volgt IVb.

(540) **IVa. Willem Gerritsz van Nederveen**, heer van Nederveen en van Giessendam, geboren 1350-1360, vermeld met zijn broer Jan op 6 juli 1367 [R.A. Utrecht, inv. no. 316, fol. 9 Nederveen] en op 9 en 10 juni 1389 [LRK 51 -XIV- fol. 34 v. Nederveen in verband met de overdracht van de Edelhoeve aan de Dussen], en in 1411 beleend met land te Giessendam, trouwde N.N.

Uit dit huwelijk:

(423) 1. Johanna Willemsdr van Nederveen, geboren 1380-1390, gestorven circa 1465,

(1562) trouwde eerst Jan Jansz van Nederveen, haar neef (zie onder Va) en tweedens met

(1552) Adriaen Jan Aertsz van Clootwijk (uit de familie Van der Merwen), weduwnaar van Jkvr Dirk van Polanen, die reeds uit zijn eerste huwelijk twee zonen had: a. Reijwaart van Clootwijk, geboren 1410-1420, en b. Dirck van Clootwijk, geboren 1410-1420.

(420) **IVb. Jan Gerritsz van Nederveen**, geboren 1350-1360, vermeld met zijn broer Willem in 13677 en in 1389., trouwde N.N.

Uit dit huwelijk:

(1562) 1. Jan, volgt Va.

(1568) 2. Floris, volgt Vb.

(1562) **Va. Jan Jans van Nederveen**, geboren 1380-1390, gestorven voor 10 april 1439, trouwde Johanna Willemsdr van Nederveen,

zijn nicht, zie hieraanvooraf onder IVa, sub 1, geboren 1380-1390.

Uit dit huwelijk:

1. Willem Jansz van Nederveen, geboren 1410-1420, trouwde N.N. van Couwenhoven. *(1564)* *(1570)*

Uit dit huwelijk:

a. Willumke van Nederveen, geboren circa 1460 zoals vermeld bij Matthijs Janszoon Balen, Beschryvinge der stad Dordrecht, 1677, als Willumke Willems van Nederveen tot Giessendam, en als "Heere van Gijssendams dochter" en huwde Reynaert van Cloetwijk [p. 1114]. Hun oudste zoon Jan van Cloetwijk werd door zijn oom Floris van Nederveen begunstigd. *(1251)*

2. Jan Jansz van Nederveen, heer van Giessendam sedert 1450, geboren 1410-1420, beleend voor zijn moeder met vier morgen land te Giessendam in 1439 en met de tienden van Nederveen in 1463 [Nassausche Domeinen, onv. no. 6461, Leenregister Leck fol. 92, Jurriaan van Toll], is voor 1469 gestorven en huwde N.N. *(1248)* ~~1328~~

Uit dit huwelijk:

a. Floris Jansz van Nederveen, heer van Giessendam, geboren 1440-1450, beleend met de tienden van Nederveen op Heiligendag van het jaar 1470 [Nassausche Domeinen, inv. no. 6462, fol. 3 v. Nederveen] met het ambacht Giessendam in 1469 en met vier morgen aldaar op 5 oktober 1471. Hij was schepen van Heusden in 1482 en is voorts nog vermeld in 1491. *(529)*

b. Willem Jansz van Nederveen, heer van Giessendam in 1491, geboren 1440-1450, beleend met het ambacht Giessendam op 13 juli 1491 (na overgifte door zijn broer Floris), tochtte zijn vrouw in 1512 met de heerlijkheid Giessendam, stierf voor 1522 en trouwde Machteld de Jeude, dochter van Arend de Jeude, ambachtsheer van Hardinxveld en N.N. *(422)*

Uit het huwelijk van Willem van Nederveen en Machteld de Jeude: *(1246)*

(1447) 1. Aernt Willemsz van Nederveen, geboren circa 1514, beleend met het ambacht Giessendam en met de tienden van Nederveen in 1522, heeft als zoon Willem Aertzn van Nederveen, die in 1569 de tienden van Nederveen erft.

(1571) 2. Jozine van Nederveen trouwde op 30 mei 1555 Cornelis Splintersz van Uitenham.

(1242) (1249) (1568) Vb. Floris Jansz van Nederveen, geboren 1380-1390, trouwde N.N.

Uit dit huwelijk:

(1320) VI. Jan Florisz van Nederveen, geboren 1410-1420, genoemd tesamen met zijn vader in acten van 4 mei en 27 oktober 1434. Deze acten hebben betrekking op land in "Giessenkerk" (Giessen-Oudekerk). Hij trouwde N.N.

Uit dit huwelijk:

(411) 1. Philip, volgt VI.

(411) VI. Philip (Jansz) van Nederveen, geboren omstreeks 1440-1450 en is vermeld in 1472 en in 1486 als leenman van Giessen-Oudekerk met een hoeve van 11 morgen grootte (de Philip van Nederveen-hoeve) in het register Valor Feudorum uit de archieven van de Hollandse grafelijkheid. In 1538 werd deze hoeve in zes delen gedeeld, en was inmiddels aangegroeid tot 27 morgen lands. Philip stierf voor 1538 en trouwde N.N.

Uit dit huwelijk sproten zes zonen:

(412) 1. Jan Philipsz van Nederveen, beleend met één morgen land in Emmichoven in 1521 [leenregister Polanen, inv. no. 6463, fol 141 Nederveen] en trouwde N.N.

Uit dit huwelijk:

a. Adriaen Jansz van Nederveen, hieruit spruit de tak Giessendam/Rotterdam, hier niet uitgewerkt.

b. Philip Jansz van Nederveen. Uit hem spruit de tak Dussen, hier niet verder uitgewerkt.

c. Willebrort Jansz van Nederveen.

(513) 2. Adriaen Philipsz van Nederveen, geboren omstreeks 1475, werd vermeld in 1522 als

voogd van zijn neef Arent Willemsz van Nederveen, die in dat jaar werd beleend met de ambachtsheerlijkheid Giessendam. Adriaen had als zoon Willem Ariensz van Neerven of Neereveen, veld in leenacten van Giessen-Oudekerk in 1543, als eigenaar en gebruiker van het Nederveensweer onder Giessendam-Buitendam in 1553 en in 1561 en als eigenaar van het Willem Adriaans van Nederveenhuijs, zoals verder omschreven in het rapport van het Centraal Bureau voor Genealogie uit 1990. Uit Willem spruit de tak 's-Hertogenbosch voort, hier niet verder uitgewerkt.

3. Rijk Philipsz van Nederveen huwde NN (514) en had tot dochter Heiltje Rijksdr van Nederveen, die na het overlijden van haar vader werd beleend met viereneenhalve morgen en een zesde deel land in 1543, bij welke gelegenheid Willem Adriaensz van Nederveen als leenman van Giessen-Oudekerk wordt genoemd.

4. Govert Philipsz van Nederveen huwde (515) N.N. en had tot kinderen:

a. Adriaen Govertsz van Nederveen, vermeld als deelgenoot in de Philip van Nederveen-hoeve in 1538. Hij was secretaris van Giessen, en

b. Govert Govertsz van Nederveen, eveneens vermeld als deelgenoot in de Philip van Nederveen-hoeve in 1538.

5. Teunis Philipsz van Nederveen. Uit (516) Teunis spruit de tak Middelburg voort, hier niet verder uitgewerkt.

6. Gerrit Philipsz van Nederveen huwde (517) N.N. en had drie kinderen:

a. Philip Gerritsz van Nederveen,

b. Pieter Gerritsz van Nederveen, en

c. Beatrix Gerritsdr van Nederveen.

Tenerife, maart 1999, F.N.

Limerick:

Jan Nederveen liep langs de Giessen
en moest van't vele fluitekruid niesen.

Hij lachte en zei:

"Wat ben ik blij:

van mijn stamboom ga ik niet briesen."

Familiebanden tussen Nederveen en Wioldrecht?

We denken al langer, mede ingegeven door een suggestie van de genealoog Piet Sanders, dat onze voorvader Willem van Nederveen, die in 1325 beleend is met de ambachtsheerlijkheid Nederveen in de Langstraat door graaf Willem II van Holland, verwant is aan Gerard van Wioldrecht, van wie hij het ambacht al eerder hield ("placht te houden", staat in de oorkonde te lezen).

Uit het genealogisch onderzoek is naar onze mening thans gebleken dat tot 1325 Willem van Nederveen de heerlijkheid in leen had van, dus hield voor zijn *schoonvader* Gerard van Wioldrecht en dat Willem derhalve getrouwd was met een dochter van de laatste, zoals ook Aernt van Gent gehuwd was met Justine van Wioldrecht. Voor deze gedachtengang bestaan naar onze mening enkele aanwijzingen:

a. Het was in die tijd zeer ongebruikelijk dat eigendomsrechten door leenverhouding aan derden, dus aan vreemden buiten de familie, terecht kwamen, anders dan door verkoop. Maar van verkoop is in dit geval van leenvolging geenszins sprake. Daarom geloven wij al veel langer dat Willem verwant is aan Gerard. En niet alleen omdat Willem blijkbaar de ambachtsheerlijkheid reeds langer exploiteerde, maar vooral omdat Willem in 1325 de leenvolger werd na het overlijden van Gerard in 1324.

b. Het eerste kind en oudste zoon van Willem heet Jan van Nederveen, bijgenaamd Jan de Brabander. Hij wordt in 1374 genoemd als ambachtsheer van Nederveen en heet naar zijn grootvader van vaders zijde Jan van Nederveen, die wij in 1303 in Loenhout hebben gezien. De tweede zoon

van Willem heet Gerrit van Nederveen. Hij wordt in 1377 genoemd als ambachtsheer van Nederveen en heet naar zijn grootvader van moeders zijde. Deze gang van naamgeving was in die tijdsperiode bepaald gebruikelijk. Zoals ook Gerard van Wioldrecht op zijn beurt weer vernoemd is naar zijn grootvader van vaders zijde, Gerard van Wioldrecht, die in 1213 als getuige optrad bij de verlening van Hollands eerste geschreven stadsrechten aan Sint Geertruidenberg door graaf Willem I van Holland.

c. Aernt van Gent, getrouwd met Justine van Wioldrecht, dochter van Gerard, zegelde met het zogenaamde Kleefse rad, het wapen van Wioldrecht. Gerrit van Nederveen, wiens zegel bewaard is gebleven, zegelde eveneens met dit wapen.

d. Willem van Wioldrecht, zoon van Jan van Nederveen en Elisabeth Tierloet en kleinzoon van Willem van Nederveen, was deken van de Onze Lieve Vrouwekerk van Breda. Deze Willem noemde zich naar zijn grootmoeder Wioldrecht, ofschoon zijn vader immers een Van Nederveen was. Het was in die tijd niet ongewoon om gebruik te maken van de geslachtsnaam van een voormoeder. Van de deken Willem is bekend dat hij zich wisselend van beide namen, Nederveen en Wioldrecht, bediende. Zo zijn we bekend met een oorkonde waarin de schepenen van Breda op 31 augustus 1400 verklaren dat "Willem van Nederveen ten overstaan van hen heeft verklaard te hebben geschonken behoudens enige legaten al zijn roerende goederen aan de tafel van de Heilige Geest te Breda om na zijn dood te bezitten, onder de verplichting tot betaling der schulden. Willem was toen deken der kercken Breda."

Haarlem, mei 1999

F.B.M. Nederveen.